

ANTONII MIZALDI
FLORES AC PLANTAE
hortorum odoratae, &
contrà,

Rosarum cura, auxilia, & secreta.
CAP. XVI.

Rosæ horto-
rum orna-
menta.

Locus & a-
ger rosæ cō-
modus.

Quid semen
in rosæ.

DE odoratis floribus nunc demum agendū:
in quorum albo quia rosæ floris ac odoris
raro privilegio nobilitatur, & aspectu perquam
iucundo ac vario hortorum ornamenta censentur,
idcirco de illis primo loco dicendū mihi proposui.
Rosarum multa habentur genera, in quibus
frequentissimæ nobis sunt, albicantes, puniceæ,
& quæ ex albo rufescunt, vulgò incarnatæ nuncupatæ.
Præstantissimæ sunt, quæ puniceo colore rubent:
proxima laus ijs quæ in rufum candicant.
Vilissimæ omnium iudicantur albicantes.
In quarum tamen genere odoratissimas excipimus,
quæ moscatæ & Damascenæ dici solent,
diuturnum hortis hodie familiares. Seri nolunt cuiuscunque
sint generis, pinguibus aut agillofis locis,
nec item riguis, contentæ raris: propriæque
ruderalium amant agrum, ut scribit Plinius, volūntque
virgulto pangi, scrobibus brevissimis, aut sulco,
ut tradit Pallad. Quāquam semine etiā provenire possunt,
sed tardissimè. Quod vnum nequaquam esse putabis
medium in rosæ flosculum coloris aurei, sed quod
Baccæ nutriunt in brevissimi pyri similitudinem tornatæ:
quas per æstatē seminibus turgentes, quis non videt? quis,
nisi fortasse alter fuerit Tyresias, non observat,
coralli modo per autumnū horrentia spinis rosaria

ria variè illustrare? Fodi debent altius rosæta quàm fruges, & leuius quàm vites: idq; annis omnibus, non omiſſa interpretatione: quæ Martio menſe aggreſſenda eſt, pro cœli & ſoli conditione: hoc enim modo excultum roſetum, longo perennabit tempore. Quod ſi antiquatum fuerit, eadem etiam anni tempeſtate circumfodietur, aridâque ſuperfluitas omnis præcidetur: & quæ rara erunt ducta virgarum propagine reparabuntur, ex Palladij conſilio. Plinius uſitione ac reciſione, roſaria quæque ſummè proficere ſcribit, adhæc translatione, ocyſimèque prouenire: tradit ſurculis quaternum digitorum longitudine, & ampliore. Sunt qui integras plantas cum ſuis radicibus trãſferant. Alij palmares taleolas cum iſſdem radicibus, ſobolis modo, cubitali interuallo deponunt, & crebris irrigationibus ac ſtercore iuuant: nec non ad maiorem odoris fragrantiam, intertextas roſis coronas iſs ſimul adobruunt. Quod ſi plantarum indigus fueris, & volueris à paucis virgulis copioſa gigni roſaria, ex Plinij & Palladij ſententia, gemmanteis ſurculos quaternum, vt diximus, digitorum, paulòue longiores, cum ſuis ſarmentutis excidere debebis, & in modum propaginis ſternere, ac ſtercoratu rigationibusque tueri. Vbi annum attigerint, pedis ſpatio inter ſe diſiunctos transferes, & luxuriantem materiam omnem excludes, ac crebris deſoſſionibus exhilarabis. Vita roſæ non reciſæ, nec aduſtæ, ad quinquenniũ durat, alioquin iuueſcit: ad cuius fragrantiam & ſucunditatem, cœlum plurimũ conferre creditur. Vnde ſerenis diebus collecta, odoratioꝝ eſſe ſolet: adhæc quæ naſcitur in ſiccis, ruderatis & gracilibus locis. Si odoratiſſimã facere

Quomodo tractari debeant roſaria.

Rosaria optimè prouenire uſitione, reciſione, & translatione.

Quomodo ex paucis virgultis copioſa fiant roſaria.

Rosæ vitæ quinquennium.

VO-

Quomodo
odorata &
præcox fiat
rosa.

Quomodo
menſibus om-
nibus roſa
côparetur.

Rosa præ-
cox.

Quomodo
virides ſer-
uentur roſæ
ac recentes.

Modi varij
ſeruandarū
roſarum.

Quomodo
fiat roſa ſe-
rotina, aut
viridis.

voles, ex Græci Didymi conſilio, hinc inde allia conſeres: nam quæ ex frigidityte languescunt, calore exacui ſolent: Si præcocem, duobus palmis in gyrū effodies, & calida aqua manè ac vesperti irrigabis. Sed id non antè aggrediendum multi arbitrat̃ur, quàm germinare calix inceperit: quem eo artificio nonnulli euocare ſolent. Si menſibus omnibus roſam tibi comparatur̃ es, autore eodem Didymo, menſibus omnibus plantare, ſtercorare, & rigare debes. Verùm id locum habere non poteſt in borealibus noſtris regionibus: ſecus in calidis & temperatis. Præcoces roſas aliter tibi parabis, ſi cophinis aut fiſtilibus plantaueris & eadem cura tractaueris, quā præcoces cucurbitas ac cucumeres, vt ſuo diximus loco. Ceterum, nondū patefactas ſeruabis, vt ſcribit Palla. ſi in fiſſam viridem cannā calices immiſeris, eamque leuiter papyro, aut cortice circum ligaueris, & eo tempore excideris quo virides roſas habere volueris. Alij radi olla conditas, & bene munitas ſub dio obruunt, & ſic cuſtodiunt. Vita & vigor iſſdem permanebit, ſi amurca ita immergantur, vt humor extet. Quidam ex Didymi præſcripto, hordeum, dum adhuc in herba eſt, cum ſuis radicibus euuſum, in fiſtile non picatum demittunt: ibique roſas priuſquam dehifcant, diligenter operiunt: viridẽsque quandiu volunt, ac ſi eſſent in roſario parente, cuſtodiunt. Plerique virentem hordei ſegetem pauimento ſternunt, & roſas in ea condunt. Florentinus inter Græcos geoponicos vbique admirabilis, tradit roſam in mali corticem poſſe inoculari, & malorum tempore ſeſe proferre. Quæ res in alijs arboribus ſuū etiam locum fortasſe agnoſcet: perinde atque in

DE SECRET. HORT. LIB. II. ¶

veterano brassicæ caule & ilice, in quem si rosa
inferatur, viridis euadet, sed inodora, vt scribit
Albertus. Quæ res facilem viam præbet experien- Quomodo
ti, cum his quæ de punicea rosa circumferuntur, ex punicea
nimirum quod candida fiet, si sulphuris fumo im- rosa fiat can-
buatur, dum in folia dehiscens cœperit euolui, dida.
Sed de rosis hæc satis: quarum frutex rectè & ap-
positè Cupidini dicatur: quæ tota facie videtur
repræsentare, quemadmodum scripsit Philostra- Rosa ad Cu-
tus. Nam rosa semper recens ac iuuenis apparet pidinem col-
in suo rosario, nec non blanda, vt Cupido: aureis lacio perpul-
præterea comatur capillis, vt ille: spinas pro iacu- chra.
lis gestare, pro facibus fulgorem, & pro alis fo-
lia. Addo, quod sicuti rosam absq; vulnere pau-
cissimi assequuntur, ita Cupidine absque corpor-
is, vel animi, aut fortunarum vulnere & iactura
paucissimi potiuntur, nimirum quos æquus ama-
uit Iupiter. Sed hæc extra hortensem philoso-
phiam: ad quam potius refero, quod flores tam
rosacei quam alij, in Sole, aut cibano, sublato
pane adhuc calente, siccati, colorem, odorem ac Quomodo
vires magis retinent, quam in vmbra expositi, optime ser-
modò metam moræ non excedant. Idem de foli- uentur flo-
js & radicibus odoratis existimare licebit. res.

Lilij cura, auxilia, & secreta.

CAP. XVII.

LILIIUM rosis nobilitate proximum esse scri-
psit Plinius, mediocriter earum prouentu in-
cipere: cui florum excelstitas de omnibus maior Lilium flo-
inest, interdum cubitorum trium: sed languida res omnes
semper ceruice, & non sufficiente capitis oneri excelstitate
Flos eius emaculato candore, & eximio odore, superat.
calathi